

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOYS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

MARIT Y MULLER

—No tinguis por, Tuyetas: agáfat ab mí, que ja sabs que tinch bons quatre quartos.

CRONICA

LA PENÉLOPE MODERNA

Ja fa algun temps que certs periódichs estrangers s'ocupan de un nou invent destinat á produhir trascendentals conseqüències en la industria y en la sort de las classes treballadoras. Aquí encare no n'hem sentit parlar perque en aquestas materias aquí dormim molt fort.

Se tracta de un nou teler.... l'última paraula en l'art de teixir, depressa, perfectament, y casi sense gasto de personal.

Lo teler en qüestió porta l'nom del seu inventor, qu' es un tal Mister Northrop, no sé si inglés ó yankee, si bé crech que será mes aviat lo últim que lo primer, fundantme per presumirno aixís qu' en la América del Nort es ahont ha comensat á funcionar lo nou enginy.

Sense entrar en descripcions técnicas, pera las quals me confesso incompetent y que además temmarejarian á la majoria dels lectors de LA ESQUELLA, mes amichs de l' amenitat que de las aridesas científicas (cada publicació té l' seu caràcter), me n' aniré de dret al bulto consignant:

Que l' teler Northrop es automàtic, ó com si diguessim marxa tot sol ó poch menos, ja que un baillet basta per dirigirne un número considerable.

Y que l' teler Northrop fa un treball perfecte, essent la seva producció unas *cent vegadas major* que la dels telers actualment en us.

Ab aquests datos qu' hem d' estimar exactes y comprobats, dada la competencia y la serietat dels enginyers qu' en las revistas técnicas s' ocupan del nou invent, podém fàcilment imaginarnos lo que serán las fábricas de teixits del porvenir: uns grans edificis plens de telers que trascarán sense parar y produhirán incessantment, sense que apenas se veja en las quadras la presencia de un ser humá.

La reducció del operari sembla ser la tendencia dels grans perfeccionaments mecánichs. Entre l' teler Northrop que tals prodigis realisa y l' teler primitiu, compost de quatre estacas clavadas á terra, qu' hem vist funcionar entre 'ls aschantis que l' istiu passat vingueren á visitarnos ¡quina distancia la recorreguda per la humanitat en un sol ram de la industrial...

Pero ab tanta rapidés pot anarse avansant, y á tal grau de perfecció pot arribarse, que quedin totalment desfetas y trituradas las teorías y elucubracions dels economistas al sentar com article de fé que la perfecció dels medis mecánichs lluny de disminuir lo treball contribuheix á augmentarlo. Aquest resultat será cert fins á un límit determinat; pero traspasant aquest límit es de témer que arribém no ja á la reducció, sino á la eliminació total del operari.

Suposém per un moment, que com ara 'ls teixits tot s' arriba á produhir per medi de màquines automàticas ¿en qué s' ocuparán llavors los treballadors? Y si no troban ocupació ¿de qué viurán?

Quan vinga aquest cas—y pot molt ben arribar seguint la marxa iniciada—forsós será que 'l mon enter dongui un tom, modificantse de soca á arrel la present organisació social.

Mentres se necessitin brassos assalariats hi haurá qui 'ls exploti, enriquintse ab l' utilitació dels medis mecánichs y ab l' aplicació del capital al seu funcionament. Pero quan pera la marxa de aquests medis mecánichs perfeccionats fins al extrém, se fassa casi totalment innecessari l' empleo de brassos

¿pot subsistir racionalment una societat organizada com ara ho está, en la qual uns pochs ho posseixin tot, y 'l número mes considerable se quedin sempre á las capsas, sense saber com ni ahont guanyarse 'l pa de cada día?

Impossible. Llavors vindrá la foriosa realitació de certas teorías que avuy semblan somnis, desvaris, utopias de esperits fantasiosos. Perque 's concebeix que pugua trobarse la perfecció en la producció mecánica realizada per aparatos automàtics, que suprimeixin no ja l' esfors, sino fins el cuidado del home; pero 'l modo de viure automàticament, sense menjar, lo qu' es aquest medi no 's trobará may per ser contra naturalesa.

Y en lo mon s' ha de viure. Avuy se viu treballant, pagant tribut á la llei de l' oferta y la demanda, en moltas ocasións ben despiadada; per quan la máquina ho fassa tot, será precís organisar lo mon també com una máquina, á fi de que á tots los homes arribin sino de una manera igual, que aixó es impossible desde la nativa desigualtat humana, quan menos en una forma equitativa las ventatjas del progrés y 'ls fruyts de la producció.

A tal resultat, s' haurá de arribar de bon grat ó per forsa, després de no pochs trastorns y de no escassas dificultats. Aquella somniada revolució social que no haurán pogut realisar los pensadors ab las sevas teorías, ni las masses populars ab lo séu ardimet, será obra exclussiva dels perfeccionaments mecánichs.

Northrop ab lo séu teler automàtic hi haurá contribuít ab major eficacia que Karl-Marx ab lo séu llibre sobre 'l capital y que Bakunine ab las sevas arrebatadas fantasías anarquistas.

**

¶ Pero no 'ns fem massa ilusions.

Lo mateix progrés que ve observantse en las arts de la producció, s' observa per desgracia en las arts de la destrucció.

A expensas d' Espanya s' acaba de veure ara mateix lo resultat de aquest perfeccionament en los medis de fer la guerra. Hem sigut vensuts per l' adelanto de un poble que sab construhir corassas mes fortas que las dels nostres barcos, y que disposa de canóns de mes alcans, de punteria mes segura y de tiro mes rápit que 'ls que teníam nosaltres.

La guerra qu' es y será sempre una representació genuina de l' antigua barbarie no s' adorm per augmentar y perfeccionar los seus medis de destrucció, de la mateixa manera que no s' adorm tampoch l' industria per acreixer y millorar los medis de satisfacer las humanas necessitats.

Se diria que tant com la industria s' afanya per crear, s' afanya la guerra per destruhir.

Aixís, al mateix temps que s' inventan telers automàtics com el de Northrop, s' inventan canons com el de Maxim á Inglaterra y com el de Humbert á Fransa, que son dintre del seu género, dos preciositats.

Lo canó Maxim es de tiro rápit y reuneix á una admirable precisió un alcans desconegut fins ara. Carregat ab una sustancia nomenada *cordita* que te una forsa de impulsió extraordinaria, fa blanco segur á 14,500 metros de distancia. De manera que allá ahont no arriba la vista natural, alcanza 'l projectil.

Lo canó Humbert á part de sas condicions escelents respecte á alcans y rapidés, te la de ser mut é invisible. No detona, ni treu flamarada, ni fa fum. Es una formidable agravació de aquells hipócritas y malvats, que tiran la pedra y amagan la má. Empleat en una batalla, causarà 'ls majors estragos entre l' enemich, sense que aquest pugua tornars'hi,

UN DÍA A FORA

per no dividir ni coneixer l' emplaçament exacte de las baterías. ¡Quina delicia pels que hajan de rebre un verdader xafech de ferro, sense que ni 'ls fogonassos, ni la fumerola, ni l' espatech dels disparos els digan:—Bomba va!...

Aixís sembla que tot se completa, en lo camp dels progressos científichs.

Encare que 'ls perfeccionaments industrials deixin una infinitat de brassos inactius y un gran número de bocas sense aliment, los perfeccionaments en l' art de la guerra podrán contribuir á resoldre 'l problema social creat per aquellas innovacions, aclarint á la humanitat, matant gent en gran escala, eliminant existencias.

Y aixó serà degut á que l' home, á despit de sas pretensions y de sos adelantos, no es en lo fondo mes que un salvatge, embolcallat ab la capa de la civilisació... potser tant mes salvatge quant mes civilisat aparegui.

Lo mito de Penélope, la deïdat condemnada á desteixir á la nit lo que havia teixit durant el dia se reproduirà eternament mentres l' home existeixi. Avuy Penélope teixeix ab lo teler Northrop y desteixeix ab los canóns Maxim y Humbert.

P. DEL O.

LA PRIMERA PEDRA

Si jo fós un poeta ó sabi ó l' autor d' un gran invent, me pendria com agravi que 'm fessen un monument.

Pedestal de pedra marbre.. vanitat de vanitats... com la fulla dalt del arbre á mercé de tempestats

Fora escarni dels lluná-tichs; befa d' enemichs extranys; d'espèci d' alguns apatich y á pesar de mos afanys,

l' ignorant, neci ó pavana diria mirantme á mi: —¡Bé! ¿Qui es aquest taram-

que l' han clavat dalt d' aquí?

Si l' enginy, los fets, las á un autor gloria li han dat, lo seu nom sempre de sobras passa á la posteritat,

sense marbres, flors, ni gaulas, puig aixó ben mirat, es) tant sols convertir en salas las plassetas y carrers.

Si á mi sent alguna cosa, me fessen tals distincions, aixecantme de la llosa diria á las comissions:

—La vritat á ningú arre-dra; si me 'l feu, tantas mercés; poséu la primera pedra y acabat... no hi penséu més.

ANGEL RIUS VIDAL.

—No hi ha més, ha de venir. Si no vé, ens enfadarém.

—¿Pero no comprén que...

—Nada, no comprench res. Quedém en que vindrá.—

Y no hi va haver altre remey: vam quedar... en lo que D. Pau va volguer, fentme jurar que aniria á passar un dia allá dalt ab ells.

¡Jo, anar á Fontflorida! ¡Jo ficarme en un balneari, ahont estava segur d' aburrirme á pesar de la bona voluntat de D. Pau!

El camp, per mí, no es aixó. Boscos espessos, refrescats per la brisa murmuradora; alfombras de molsa verda, ahont poguerse revolcar; fontetas amagadas, prop de las quals s' esmorza y 's fuma un cigarret, lluny del mon y d' aquests micos vestits que 'n dihém personas... Aixó, aixó es *anar á fora* y disfrutar del hermós espectacle de la naturalesa!...

Pero ho havia promés, y de bona ó de mala gana ho havia de cumplir. Lo bou per la banya y l' home per la paraula, encare que sigui una paraula arrencada ab violencia, premeditació y alevosía.

Lo diumenje següent, ab un posat que ningú s' hauria cregut que jo anés á *disfrutar* d' un dia de camp, vaig encaminarme á l' estació.

—Unasegona per Fontflorida.

Entro al andén, recorro tots els vagons de l' un cap al altre, y en lloch trobo puesto.

—¿Ahónt m' haig de ficar jo?—pregunto á un empleat.

—¿Qué té?

—Segona.

—Aquí hi ha un cotxe.

—Es que ja es plé.

—¿Y aquell d' allá baix?

—Aquell passa de ple; vessa.

—Donchs... arreglis com pugui: no sé qué dirli.—

Los nostres ferrocarrils son aixís. Quan un passatjer ha comprat el bitllet, lo únich que sab de segur es que ha pagat el viatge. Ara, si 'l viatge 'l farà ó no, aixó depen de la casualitat. La companyia, en havent cobrat, ja está llesta. ¿Que caben en el tren? Bueno. ¿Qué no hi caben? Lo que deya l' empleat: arréglinse. O sino, quédinse en terra: ningú 'ls fa marxar per forsa.

LOS BALLS DEL CARRER DE 'N DOU

Surti un dia al balcó y veuré l' alborot que mouhen y com ocupan el carrer, faltant á las ordenansas municipales.

CRITICANT

—¿Qué t sembla si á aquest nyíquiris l' enviessin á Cuba?

—No arribaria senser.... ni á las costas de Garraf.

Atropellant á un pagés y trepitjant á dugas ó tres donas, casi convensut de que 'l bitllet de segona m' autorisava per no guardar contemplacions als *inferiors*, vaig acomodarme com vaig poguer en un vagó de tercera. Hi dit *acomodarme* per dir alguna cosa, perque la veritat es que de cómodo no hi anava gayre. Alló no era un cotxe ple de gent: era un calabosso farsit de presos, que no havían comés altre crim que acostarse al despaig de l' estació y gastarse 'ls diners ab un bitllet.

En tot aixó, 'l tren va posarse en marxa, y sotragada aquí, *¡un minuto!* allá, cop de portella per la dreta, glopada de fum per la esquerra y la *mar*—es la verdadera paraula—la mar de suor per tot arreu, vaig arribar á Fontflorida.

D. Pau, com m' havia promés al despedirse l' últim dia que 'l vaig veure á Barcelona, m' esperava á l' estació.

—¡Aixís m' agrada!—va dirme:—¡es un gran home!

Vaig estar á punt de contestarli:—No un gran home: ¡un héroe! Perque heroycitat com la meva al venir aquí sense ganas....

Pero m' vaig contentar ab ferli una rialleta.... y cap al balneari xano xano.

D' un tros lluny D. Pau m' ensenyá l' *hotel*.

—¿Veus? Es aquell edifici. Bonich ¿veritat?

Me 'l miro y faig ab el cap que sí. ¡Y tan bonich! Si no m' hagués dit qu' era l' *hotel* del balneari, m' hauria pensat qu' era un quartel ó una fábrica. Moltes finestras; al rededor un reixat, com el d' una collecció de fieras; davant de la porta uns quants arbrets que semblan artificials per lo migrats y trisos.... y aquí tenen lo gran edifici.

—Entrém, entrém desseguida—va dirme 'l meu acompanyant al arribarhi:—ara per tot hi toca 'l sol.

—A la nit no hi deu tocar tant ¿eh?

—¿Qué se 'n riu?—exclamá D. Pau mirantme:—no hi toca 'l sol, pero tampoch se pot sortir al carrer.

—¿Y aixó?

—De moscas, home! En lloch hi vist tantas moscas á la nit com en aquest poble.

—Bona recomendació, vaja!—

Després d' espolsarme, respallarme y rentarme

una mica, vam assentarnos á descansar al vestíbul, vora 'l toldo que resguardava 'l portal.

—Y ara ¿qué farém?—vaig atrevirme á preguntar al cap d' un rato.

—Ara ... ¿ahónt vol anar ab aquesta soleyada? Esperarém el dinar.

—¿Y després de dinar?

—Pendrem café en aquestas tauletas d' aquí fora y luego, al saló. ¡No 's queixará de la tarde!—

Lo programa va cumplirse ab espantosa exactitut. Assentats allí, vam esperá 'l dinar; després de dinar prenem café, y, lo dit, al *saló*: lo gran saló de festas.

Lo que don Pau califica de saló es una quadra bastant grandota, adornada ab quatre miralls y uns quants cromos-anuncis d' ayguardents y xocolatas, y amoblada ab un banch molt llarch y un piano.

Lo local está plé de joves y noyas, papás y mamas. Un jove toca 'l piano y una senyoreta canta: *¡Volverán las oscuras golondrinas!* ...

Un' altra senyoreta la relleva y las hi cargola en italiá: *Vorrei morir*....

Cansada aquesta, un' altra repeteix que: *¡Volverán las oscuras golondrinas!* ...

Després mes italiá, y vinga alló de: *Tu m' ami, tu m' ami.... ¡gran Dio!.... ¡tu m' ami!*....

A continuació, en vista del éxit alcansat, torna á sortir el *¡Volverán las oscuras golondrinas!*....

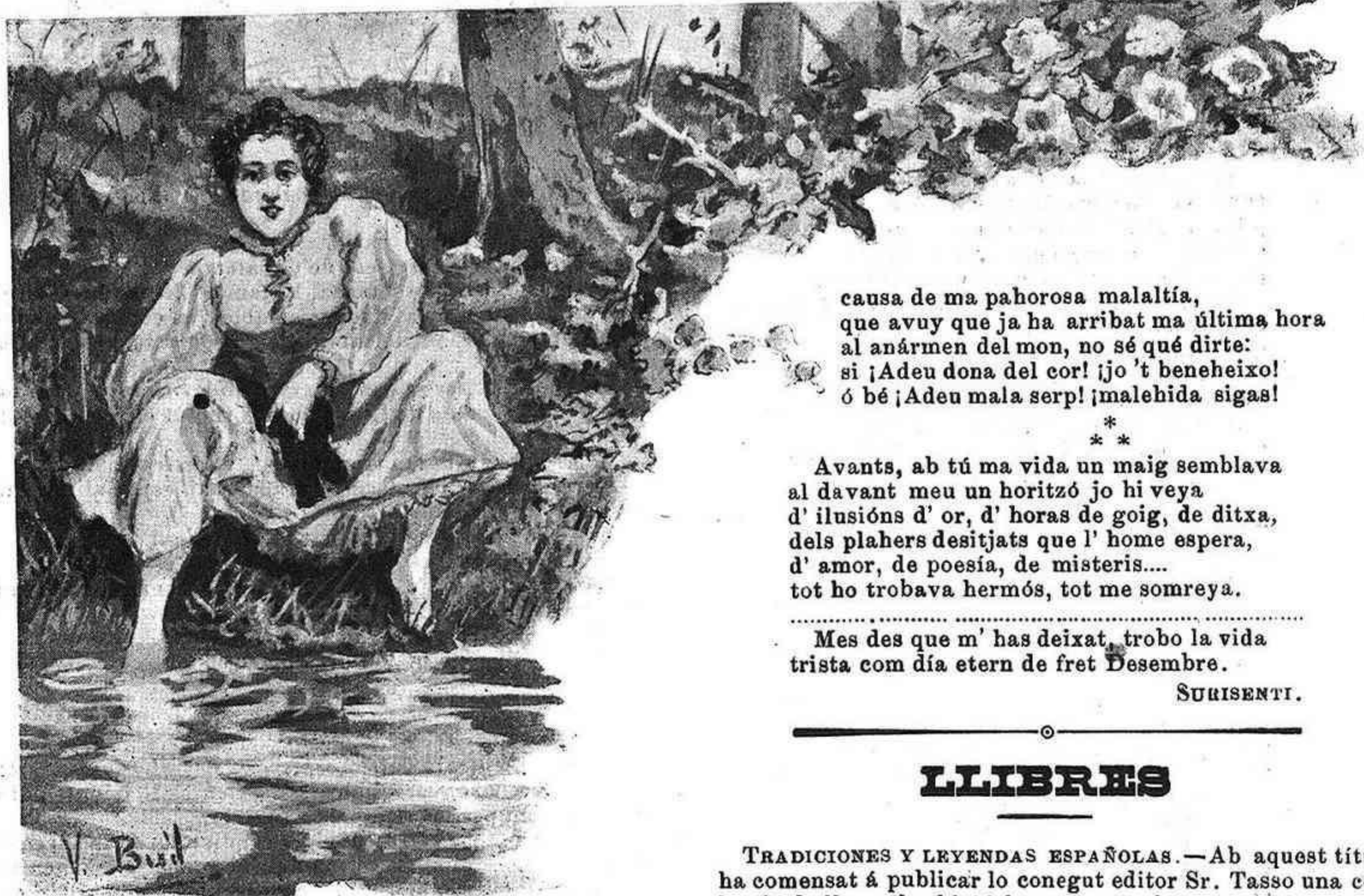
Y d' aquesta divertidíssima manera 's passa la tarde, ab gran contentament de don Pau, que asse-

LAS COSAS, CLARAS

—¿Vols festejá ab mí? *Currienta*; pero t' adverteixo, filla, que cada día per altre m' has de dá una pacatilla.

AB TOTA LLIBERTAT

—Al menos una aquí pot ensenyar la pantorrilla, sense por als tiburons que diu que *junto á la orilla* sol haverhi.

gura que benestar com el de Fontflorida no 's troba en lloch mes.

A dos quarts de sis, apurat ja 'l cális de l' amargura, parlo de tornármén avall.

—¿No vol passar la nit aquí?

—Gracias—li contesto somrihent: alló que ha dit de las moscas m' ha posat en guardia!...—

Resistentse una mica y renyantme bastant; don Pau va acabar per deixarme marxar, portant la seva galanteria fins al extrém d' acompanyarme á l' estació, mentres l' eco que venia de la sala de festes tornava á repetir: *¡Volverán las oscuras golondrinas!*....

A las nou tocadás vaig arribar á casa.

¡Ayl!... ¡A casa!... ¡Lliure de las moscas, del sol y de las tiples y contralts de Fontflorida!....

—¡Quin *día á fora!*—murmurava jo, desentme la corbata y posantme tranquilament en tota llibertat.

¡Volverán las oscuras golondrinas!.... Perfectament; pero ¿jo tornar may mes á Fontflorida ni á cap dels molts Fontfloridas que hi ha per aquests mons de Deu?.... ¿Jo?....

¡Oh, cá! Primer.... *¡vorrei morir!*

A. MAROH.

AMOROSAS

Es tant, tant lo que ab tú, dona estimada, he gosat de l' amor y de la vida, d' aquest amor de boig sens gens de freno

causa de ma pahorosa malaltia,
que avuy que ja ha arribat ma última hora
al anármén del mon, no sé qué dirte:
si ¡Adeu dona del cor! ¡jo 't beneheixo!
ó bé ¡Adeu mala serp! ¡malehida sigas!

*
* *

Avants, ab tú ma vida un maig semblava
al davant meu un horitzó jo hi veyá
d' ilusions d' or, d' horas de goig, de ditxa,
dels plahers desitjats que l' home espera,
d' amor, de poesia, de misteris....
tot ho trobava hermós, tot me somreya.

Mes des que m' has deixat, trobo la vida
trista com día etern de fret Desembre.

SURISENTI.

LLIBRES

TRADICIONES Y LEYENDAS ESPAÑOLAS.—Ab aquest títol ha comensat á publicar lo conegut editor Sr. Tasso una collecció de llegendas históricas, sempre interessants y atractivas quan los quadros son trassats per ploma experta y ab complert coneixement de las costums de la época que 's tracta de pintar.

Lo primer tomo de *Tradiciones*, degut al distingit escriptor don *Luciano Garcia del Real*, reuneix totas las qualitats citadas é inaugura brillantment la serie, prometentli bona acullida per part dels aficionats á aquest género de traballs, que no son poch.

Editat ab gust irreprotxable, lo volúm á que 'ns referim, apart del seu rellevant mérit literari, resulta una verdadera monada y conté, entre altrás *tradicions*, las següents:

«La noche toledana,» «Beatriz de Moncada y Guillermo de San Martín,» «El perdón de Alhama,» «El rey de la mano horadada,» «La batalla de los siete condes,» «El gáñ de D. Enrique el Doliente.»

*
* *

Altras publicacions rebudas:

PLAÑIDOS, poesias íntimas, por *José Ferré Gendre*. Un tomet de versos castellans, molt tendres y sentits, imprés á Tortosa.

GUÍA OFICIAL del servey de correus d' aquesta provincia, corresponent al mes d' Agost.

L' AVI DEL PARQUE, quadro de costums en un acte y en vers, original de *Salvador Bonavia* y *Angel Rius Vidal*. Una pessa cómica representable, escrita ab molta gracia y facilitat y empedrada de xistes.

LA FI DE SERRALLONGA, drama históric en un acte, per *Joseph Aladern*, estrenat ab éxit—segons consta en la portada de l' obra—en la *Juventud Reusense*.

LA TETA GALLINAYRE, quadro de costums catalanas en un acte, original de *D. Francisco Camprodón*.

PASSIONS FUNESTAS, drama en tres actes y en prosa, original de *Conrat Roure* y *Modest Urgell*, estrenat ab éxit al *Principal* en la derrera temporada.

Aquestas tres últimas obras perteneixen á la ja numerosa biblioteca del senmanari *Lo Teatro regional*.

BUTLLETÍ de la *Institució Catalana de Música*, corresponent al mes de Juliol.

G.

UNA MORT PER UN DESDENY

Ab esglay he sabut que al mateix dia
que 'm vas dir.—No t'estimo,—vas pensar-te
que jo desesperat me mataria
y així ho estás dihent per alabarte
d'aquell inmens amor que jo 't tenia.

Trist consol, la vritat per mí qu'encare
sento viu lo recort de ta hermosura
y que poguent no mes mirar ta cara,
olvidant lo *carinyo* que 'm tens ara
mon cor s'ompla de goig y de ventura.

Mes ¡que 'n trech d'alegrarme en ta presencia
si no 't puch possehir! perque suspiro
quan lluny de tú m'ataca 'l mal d'ausencia
sí ab la més 'botxornosa indiferencia
de mi apartas tos ulls sempre que 'ls miro....

Aixó no pot seguir, es un martiri
estimar lo impossible. ¿Qué vols? Mana.
¿Desitjas una víctima? Demana,
que disposat estich en mon deliri
á cumplí al punt lo que 't dará la gana.

Estém sols. Dins d'aquesta salzareda
lo que vulguis faré, valor no 'm falta
la víctima veurás extesa.... freda....
Tú la culpa 'n tindrás. Mon cap s'exalta
l'eyna está á punt, cap esperansa 'm queda.

Després que aixó vaig dir, la Rosalia
va llensá un crit de—¡Sanch!—Jo de la vaina
trayent lo ganivet, en l'agonia
deixo á un pollastre que amagat tenia
dintre un cistell, per cóurel ab sanfayna.

Roja per la vergonya, s'allunyava
la que volia que acabés de viure,
jo més tardet la *víctima* 'm menjava
y si no 'm vaig matar com se 'm manava,
en cambi ab un xich més moro de riure.

AMADEO DORIA.

La llista dels *espectacles* de Barcelona s'ha aumentat ab
un de nou.

¿No saben de quin parlo?

De la taula de refrescos de Canaletas.

Durant l'última senmana, lo famós kiosko del antich
portal d'Isabel, qual duenyo sembla que comet de tant en
tant algunas excentricitats, ha sigut objecte de la curiosi-
tat pública.

¡Quánts teatros se contentarian ab l'*entrada* que la tau-
la d'aygua y anís de Canaletas ha tingut al seu alrededor
aquests días!

Y las autoridades tan tranquilas... y tan frescas!...

Per xó tractantse d'una parada qual especialitat es l'
aygua *frappée*!...

Aixís lo kiosko y l'autoritat fan *pendant*....

¡Qué hi farém!...

Cantém com *canta* molta gent al entonar la marxa de
Cádiz:

¡*Vi-vas-paña!*....

Y que vaji s'guint la gresca.

LIRICH

La representació de *Il barbiere di Seviglia* proporcioná
diumenje á la senyoreta Maria Barrientos lo triunfo núme-
ro.... ja hem perdut el compte.

Fou un triunfo merescut. Las condicions de la hermosa
ópera de Rossini s'adaptan admirablement á las facultats
de la distingida cantant y li proporcionan repetidas oca-
sions de lluhirse.

Tant en la ópera com en las variacions de Prock, la gen

LAS CLASSES DIRECTORAS

Espectacles públics.

LO SOMNI D'UNA NIT D'ISTIU

¿Qué son aquests caps que en torn se mouhen
gronxantse ab infernal algarabía?
Son los recorts confosos de las donas
que havém vist caminant durant el día.

til *Rosina* arrebatá al públich, numerós per cert, acabant de demostrar lo molt que val y l' hermós porvenir que, seguint aquest camí, se li espera.

La senyoreta *Barrientos* se veje molt ben acompanyada per tots los executants del *Barbiere*, mereixent especial menció lo tenor *Buzzi* y 'ls senyors *Romeu* y *Serazzi*.

TIVOLI CIRCO-EQUESTRE

Apenas celebrat lo debut de la senyora *Alegria*, que 's verificá 'l dijous, presentant dos magnífichs caballs en llibertat y conquistant no pochs aplausos, arriba 'l dissapte y s' estrena *Mazzeppa*.

La popular pantomima ha sigut posada en escena—en escena y *en pista*—á tot rumbo. Una infinitat de bailarinas, numerosos comparsas, un regiment de caballs; res s' ha escatimat perque l' efecte fos complert.

En la nit del estreno—ó reestreno, si s' ha de parlar ab propietat—lo Tivoli estava ple y s' aplaudí en abundancia y ab justicia.

La senyora *Bedini*, que fa un *Mazzeppa de cuerpo entero* y 'ls demás artistas que prenen part en l' execució de la pantomima, que son casi tots los del Circo, tenen ja tela tallada per días: *Mazzeppa* durará en el cartell una bona temporada.

A pesar de lo qual el programa ja torna á dir: *Se preparan nuevos debuts*.

Aixó es enténdreho.

Per troppo variar natura e bella.

Y lo que embelleix á la naturalesa, no pot ser qu' enlletjeixi un circo.

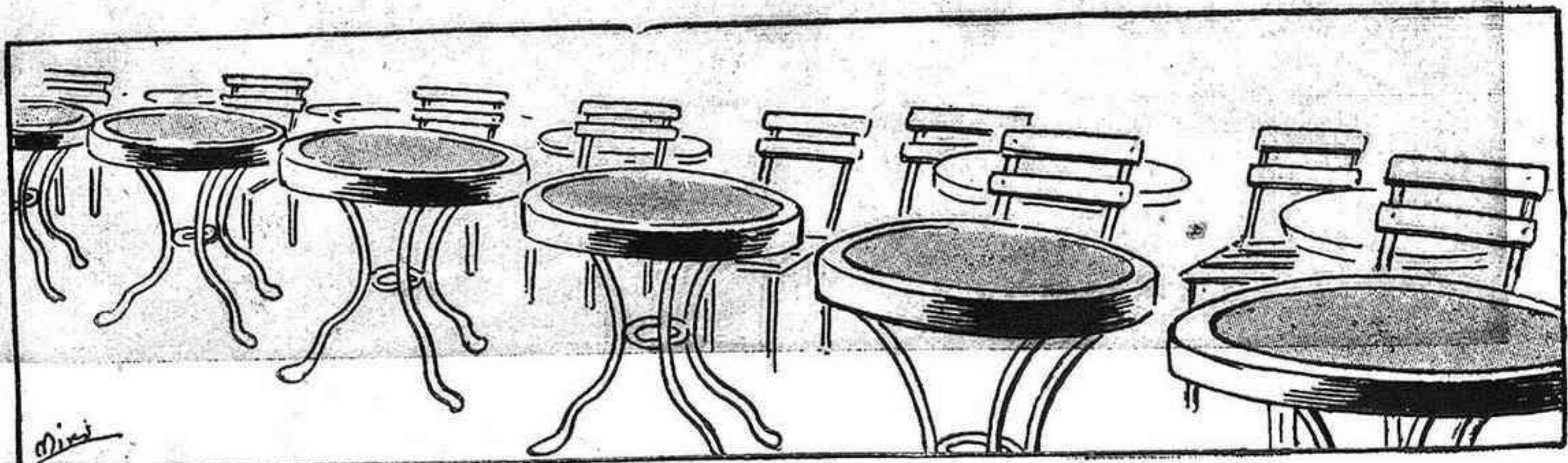
N. N. N.

MEDICINA CASULANA

La *Roseta* que era hermosa y capritxosa en excés va lográ pescá un promés que li des' el nom d' esposa. Un cop varen ser casats, com sol passá als primers mesos s' omplian sempre de besos y á passeig 'navan plegats. Pero va cambiar la lluna, y aquell quadro tan hermós se torná negre, confós... res, revessos de fortuna. Ell retirava á deshora, y ella plorava ab neguit, puig quedantse sola al llit veyá sombras á tota hora. Tant y tant aixó durá que ella, va creures un día, que era aixó una malaltia molt difícil de curá. Y tement una desgracia á causa de tant sufri, se 'n va aná á trová un cusi qu' es practicant de farmacia. Condolgut ell de sos dols y donantse fums de sabi, la va fe mitj obri 'l llavi y després li prengué 'l pols, dihentli:—Ca, no será ré;

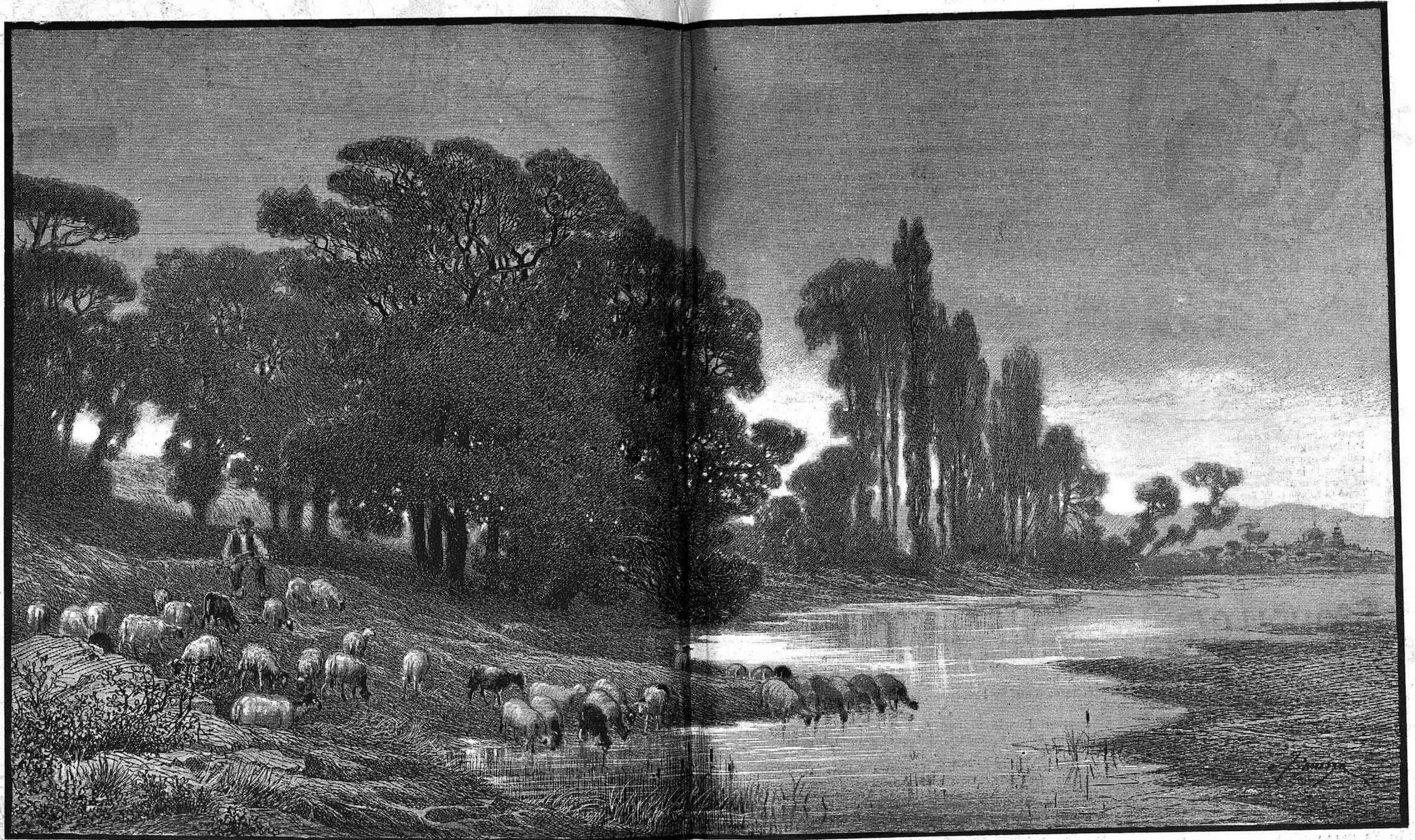
SENYALS DE CRISIS

Ó LA SOLETAT DE LAS TAULAS

En las aceras de alguns cafés.

PAYSATGES CATALANS (per J. Pahissa.)

Abeurant el remat

BARALLAS DE FAMILIA

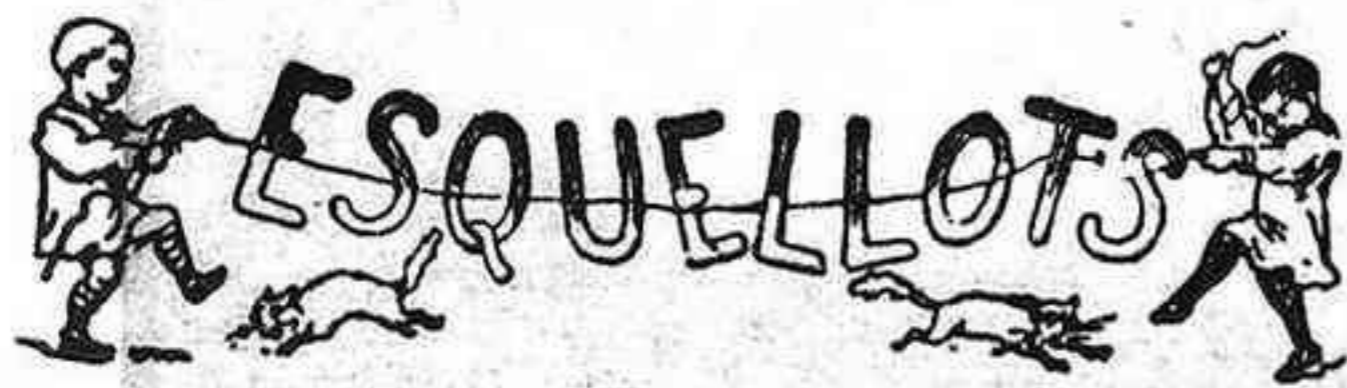
y 'l vi promés, al ser l' hora
rajará.

Y en estas disputas
llegando los perros...

menji carn, carn á desdi.
Pel que pugui succehi
cada vespre passaré.—
La Roseta ja no 's queixa
ni crida á n' al seu marit,
la pó fa temps li ha fugit
puig son cusí may la deixa.
Y 'l seu marit co . que sab
cura tan miraculosa
sempre diu:—es una cosa
que may me la trech del cap.

PERE GALINDAYNA.

LA ESQUELLA dedicada al vi, de que 'ls parla-
vam en l' últim número, sortirà divendres vinent.

Si la nostra intenció no fos sorpéndrels y no con-
sidere sim, además, que l' alabarse un mateix es una
mica lleig, ens anticipariam á dirlos que 'l número
del vi será una coseta molt substanciosa y entretin-
guda, producte exquisit de la *vinya catalana* y ela-
borat per aixerrits cultivadors artístichs y literaris
que tenen temps há acreditada la seva marca.

Pero com en boca nostra aquestas manifestacions
semblarian interessadas, ens limitém á brindar al
lector LA ESQUELLA del vi, desitjantli que se li po-
si bé y que 'l trago li aprofiti.

Y ara prou: fins á divendres de l' altra senmana.

Que, fassi sol ó pedregui,
la brema está feta ja,

¿Es possible que hi haja encare un sol barceloní
que 's tinga dret? Jo no sé com la meytat al menos
no s' han mort de repent y com la meytat restant
no han caygut en basca.

Preguntan per quín motiu? Pues *no es nada lo
del ojo*, com diuen els castellans.

Llegeixin *El Correo catalán*, y 's donarán comp-
te de la gran desgracia... ¡qué dich desgracia! de la
gran catástrofe que 'ns ha caigut á sobre. Figúrinse
que acaba de ser nombrat catedrático de Psicología
de aquest Institut lo Doctor Giner de los Ríos, el
conocido escritor heterodoxo, com diu *El Correo*,
qui además promet ocuparse de la seva obra de text.

Y aixó succeheix avuy «*como si no fueran bas-
tantes los peligros que rodean á nuestra juventud
escolar.*»

Naturalment que aquests nomenaments de cate-
dráticos heterodoxos son horribles, intolerables.
Aquí lo que convindria fora un catedrático qu' en-
senyés la Psicología, adoptant per obra de text el
Manual del voluntario carlista.

¡Quín *requeté* mes florit no sortiria dels nostres
centres escolars!

Los periódichs s' ocupan de las grans proporcions
que ha pres á Madrit lo vici del joch. En la vila y
cort de la felís Espanya no hi ha casi un sol carrer
sense 'l seu corresponent garito.

Las autoritats sagastinas, inspirantse en la ma-
nera de sentir y de parlar del president del govern,
dirán:

—Aquí teniu una proba de qu' Espanya está ben
desperta. Per alló que diu lo refrán: «Qui juga no
dorm.»

Dilluns va celebrarse á Sitjes una festa hermosa
y de carácter genuinament artístich. S' inaugurarà l'
estátua del Greco, l' únich monument dedicat á tan
excels personatge, qu' existeix al mon.

Han bastat per realisar aquesta obra de justicia y
de cultura, l' entusiasme de 'n Santiago Russinyol,
lo desprendiment dels amants del art que secunda-
ren l' idea del artista, y 'l talent de 'n Reynés que
ha esculpit una obra mestra.

Acaba de donar valor al monument la circumstan-
cia de ser fill exclusiu de la iniciativa individual.
A son degut temps se sollicitá del Estat lo bronze
necessari pera fondre l' estatua, y 'l govern se negá
á facilitarlo.

Es de saber que 'l concedeix per fondre estátuas
com la del Elduayen, com la de 'n Cánovas y altras
calamitats públicas; era, donchs, lògich que 'l ne-
gués per perpetuar la memoria de un gran artista.

Si s' hagués tractat d' erigir una estatua á n' en
Cúchares ó á n' en Frascuelo, ja hauria sigut distint.

Santiago Russinyol llegí en l' acte de la inaugu-
ració un notable discurs, del qual reproduhim lo
següent párrafo:

«La nostra espiga es madura. L' estatua enlayre. Avuy
que tenim d' abaixar el cap per mirar tantas tristesas, ha-
vem d' alsarlo per mirar la gran figura; avuy que tanta
vergonya nos ha tirat el present, es consol mirar al passat;
avuy que tants héroes falsos cauhen dessota de las ruinas,
es necessari aixecar á n' els héroes verdaders, porque 'l
fangal no 'ls embruti; avuy que per tot arreu se 'ns rebaixa
y desprecia, es un dever que tenim de poder mostrá als de
fora que si s' honra á n' els toreros encare hi ha qui honra
als artistas; que si bé 's parla en flamench, també 's parla
en llenguatje del recort ab la concessió de l'ápida; que si s'
honra al badell d' or, es troba or per honrar l' idea pura;

que si cauen las murallas á l' empena de las balas, altrás murallas s' aixecan á l' embit del pensament; que si hi ha pedestals d' arena, ahont s' han enfilat els tontos ajudats de la fortuna, prop l' arena tenim pedestals de pedra, ahont enlairar-hi el Geni que sembrá la lleyó santa qu' avuy es pa del esperit dels mateixos que 'ns denigran.»

No pot condensarse ab mes eloqüencia el pensament que ha donat vida al monument de Sitjes.

Una nota artística-mercantil.

L' artista italiá Sr. Pandiani ha enviat una comunicació al Ajuntament negantse á entregar l' obra que tenia en la última Exposició de Bellas Arts, la qual va obtenir lo premi del Sr. Bisbe de Vich, si no se li satisfá 'l preu en franchs ó en liras, en lloch de satisfèrli en pessetas, qu' es la moneda del país.

Lo Sr. Pandiani no está per perdre la diferencia dels canbis.

Potser si li diguessen que aquí á Barcelona de las pessetas ne dihem *missas*, s' eterniría.

Y venint las *missas* de un bisbe no 'ls dich jo: si 's poden admetre á mans besadas!

L' últim acte del Canciller de ferro, contat pel Doctor Schweninger, lo metje que feya alguns anys que l' assistia:

«Lo mateix día en que morí 's va beure al matí dos botellas de xampany. A la tarde se 'n va tombar un' altra botella lo qual li produhí una agravació extraordinaria en la malaltia que venia sufrint.»

Se veu qu' en Bismarck va voler imitar á las beatas espanyolas que no entran á la casa de Déu sino ab *mantellina*.

LA ELECTRICITAT

Com anirém pels carrers de Barcelona: trayent xispas.

Es sabut que 'ls lleóns sobrants del Parch van treure's á subasta sense que 's presentés postor á sollicitarlos.

Per tal motiu ha sigut precís apelar á un altre recurs, per colocarlos.

Una casa de Marsella 'ls ha adquirít á cambi d' altres animals, entre 'ls quals sobresurten dos micos de gran tamaño.

Ara si que poden dir que l' Ajuntament de Barcelona ha fet el mateix negoci qu' en Sagasta ab els Estats Units. A cambi dels lleóns entregats á Santiago de Cuba y á Manila l' home del tupé ha rebut una gran colecció de *micos*.

Un eco de la festa-major de Mollet del Vallés.

Arribava lo sol al zenit. Aixó vol dir qu' era mitj día. Las taulas estavan paradas: lo rostit tradicional al punt. Vehíns y forasters no esperavan sino per entaularse que toquessin las piadosas.

Y van tocar al fi.

Sols qu' en lloch de dotze com es de rigor en tot relotje que marxi conforme, 'n van tocar ¿quántas dirían?

De doscentas á trescentas... No se sab á punt fixo, perque menjant y ribent tothom va perdre 'l compte.

Per aquest motiu s' ha fet célebre en tota la comarca un relotje tan rumbós, que toca las horas no á dotzenas sino á grossas.

Llegeixo:

«Lo preu del pá ha tingut una baixa de cinch céntims el kilo.»

—Aquí á Barcelona?

—No, senyors.

—Donchs, ahónt?

—A saber á Salamanca. Y

menjar lo pá cinch céntims mes barato, també.

La senmana passada 'ls vehíns de la plassa de Garay van presenciar una escena curiosa, ab motíu del reingrés forsós de una monja que havia fugit de un convent allí establert. Sorpresa per un' altra monja y ab l'ajuda de un guardia-municipal, va ser conduhida de nou á la santa casa, poch menos que arrastrantla, y fent cas omís de sas protestas.

¡TOT BLANCH!

No es cap jove calavera:
al contrari, es un senyó
que vé de fer la primera
comunió.

Naturalment, que ara 'l Sr. Griera, está en lo cas de condecorar al zelós guardia, que va contribuir á una obra tan piadosa.

No sempre 'ls Gutierras s' han de distingir acompanyant als cassa-gossos. De tant en tant es molt convenient y hasta pintoresch que prestin los seus ausilis als cassa-monjas.

Lo succés ha donat lloch á tota mena de comentaris.

Algúns vehíns que consentirán de bon grat que 'ls misteris figurin en las professóns de Senmana Santa, pero que no poden passar per que quedin tancats ab pany y clau dintre de certas casas, han prés, segóns sembla, la resolució de denunciar lo fet al jutjat, desitjosos de que l' esclareixi.

Y en aquest punt ja torném á tenir al guardia-municipal en campanya, atemorisant als que 's proposan fer us del dret de acudir á la justícia, y acompanyant als mes decidits al quartelillo.

¿Que me 'n diu Sr. Griera de aquest seu subordinat?

Jo al puesto de vosté no m' hi pensaría gens. Li pendría l' uniforme y 'l vestiría d' ángel de la guardia.

Al peu del monument á Colón s' hi sitúan cada nit algúns trinxeraires, que 's dedican á un comer fins ara desconegut: la venta de certs insectes que crían en abundancia entre sos enmaranyats cabells.

Per mes que sembli mentida, no falta qui 'ls compra, y fins se cita 'l cas de haverse pagat un ral de un sol exemplar.

Preguntarán vostés de que serveixen. Vagintho á demanar á certs curanderos que 'n saben la prima. Hi ha qui assegura que per curar lo fel sobreixit fan verdaders miracles.

De totas maneras, l' iniciació de aquesta nova industria al peu del monument del immortal navegant ve á ser com l' última pinzellada al quadro de l' Espanya ff de sigle.

Allá dalt sobre la columna, Colón senyalant ab lo dit las terras qu' hem perdut. Abaix en la gradinata un aixám de trinxeraires cassant la virám que portan al cap y venentla als compradors que la necessitan per preparar certs remeys.

Ara si qu' está complert lo monument. Perque no 'm negarán que tot plegat resulta extraordinariamente monumental.

Un fátuo enumerava las sevas conquistas amorosas.

—L' altre día—deya—vaig fer tant cop en lo saló de un establiment de banys, que vaig fer girar la cara á totas las donas tan solteras com casadas.

—Aixó sí que ho crech—va dirli un que l' escoltava:—Totas devían girarla del altre costat.

¡¡MAY MÉS!!

—SONET—

Va l' últim vers; lo cant de despedida,
que mon geni abatut vol dedicarte.
May més la meva ploma ha de cansarte,
ni de mos planys la veu será sentida.

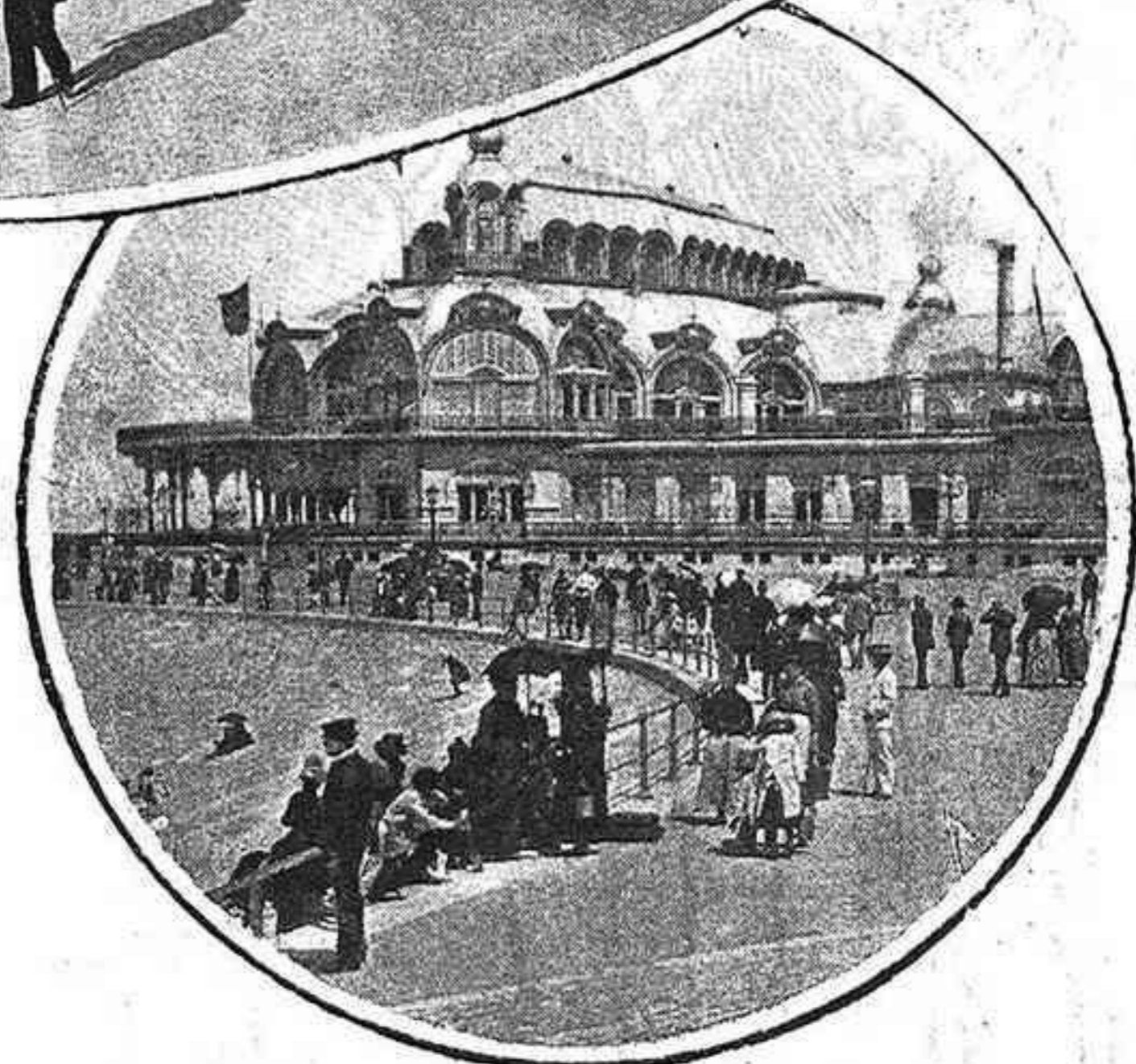
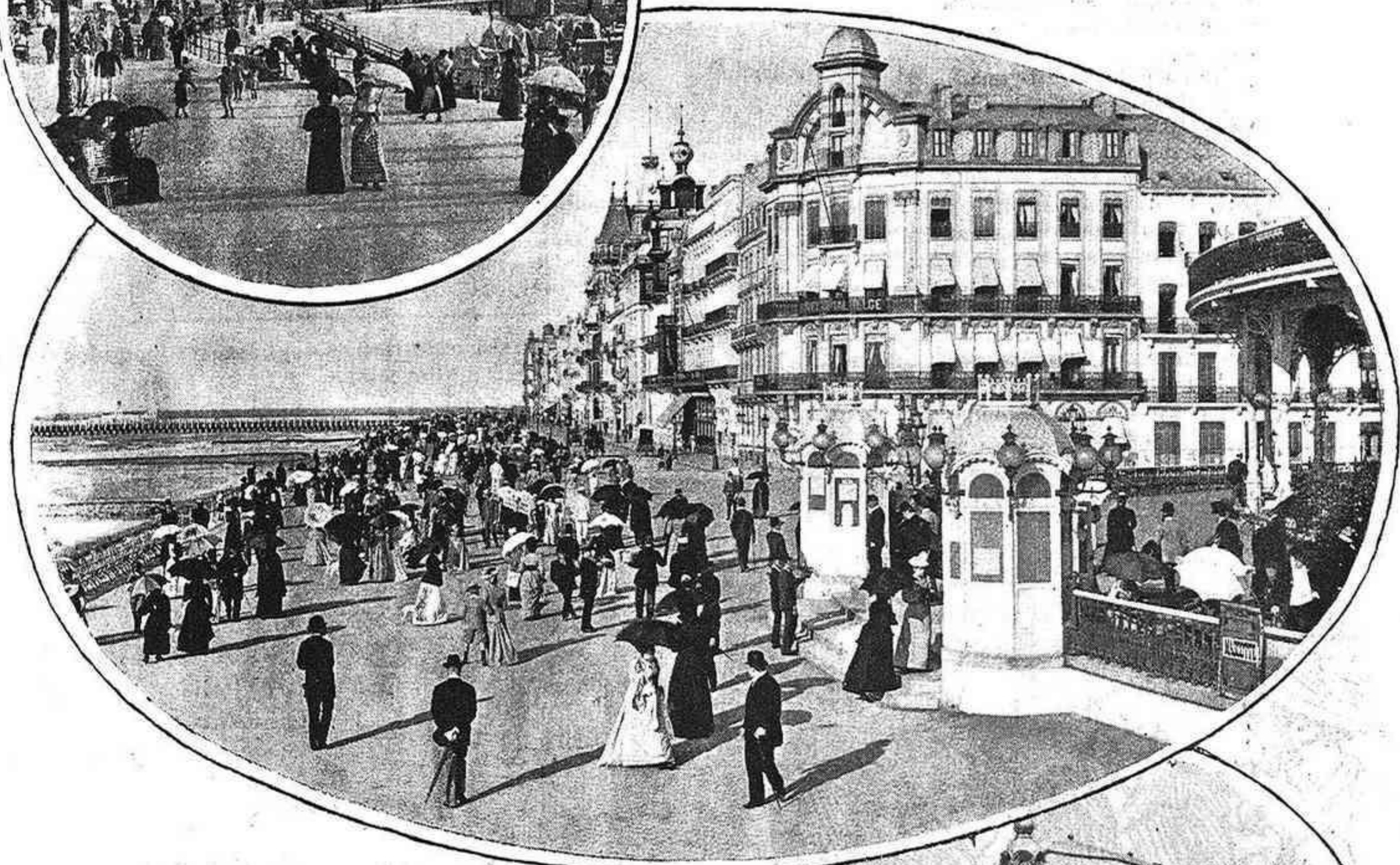
Sabré ofegar lo cor: será ma vida,
lo corch ruí, puig no podré olvidarte;
si 'm treus l' únich consol; el d' estimarte,
ja no crech en res més; tot es mentida.

Si tu m' has inspirat, si en mí has fet naixe
la febra d' enlayrada fantasia,
¿Perque tant de repent l' has allunyada?

Sens tú escarneixo l' Art ¡malehit sia!!
 Si no 'm puch encegar ab ta mirada
 sense 'l foch dels teus ulls, ¿qu' es la Poesia?
 Q. MALLEU.

va curarme lo mal d' asma
 sense ferme'n pagá un ral.
 Tal noya exercint la Tot
 molt bé 's guanyaba la vida.
 Sent carinyosa, aixerida
 y contant un bonich dot,
 va inspirarme un dols amor,
 y pensava enamorat,
 si 'l mal d' asma t' ha curat
 potsé 't curará 'l del cor.
 Decidit jo á declarar
 á n' ella, 'l que jo sentia,
 no passava nit ni dia
 que no parés de buscar
 un moment aprofitós.
 Per fi un vespre va sortir
 de casa, la vaig seguir
 plé d' entussiasme fent l' os.
 En punt obscur del carré
 va aturarse y s' ajupia,

EXCURSIONS D' ISTIU

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA. — *Es tra-fa-la-ria.*
- 2.ª ID. 2.ª — *Do mi-no.*
- 3.ª ACENTÍGRAFO — *Teyá—Teya.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS. — *Las flors de Maig.*
- 5.ª ROMBO.
 R
 C O R
 C A M A S
 R O M A N I A
 R A N A S
 S I S
 A
- 6.ª GEROGLIFICH. — *Tant m' es per Nadal com per Cap d' any.*

TRENCA-CAPS

XARADAS

I
 Una noya molt formal
 receptantme un cataplasma

Ostende
 L' hora del passeig vora 'l mar.

jo, que mirantla 'm dafia,
 vaig acostarme més hé.
 —Nena, hu-tres quart—li vaig di—

¿que ha perdut alguna cosa?
y de sa *hu-quart* primorosa
eixa resposta sortí:
—Una punta so perdut
d' un sati molt *primé* y car
que m' hi va fé una *dos-quart*
lo fill del senyor Canut.
La duya á cal tintoré
quan aquí se m' ha extraviat.
—Veyam .. ja ho ha ben mirat....
potser jo la trobaré.
—Miris que son cosas tristas!....
Ahí vareig perdre un *quart*:
perdre tant, me fa enfadar
com un *quart-hu* de realistas.
—No s' enfadi. Aquest moment
la punta li estich buscant
y ab lo seu tipet pensant
l' *oremus* estich perdent.
Ja veu, donchs: lo destí ajunta
dos perdularis. —¡Carambal
vosté sí que está de xamba.
—Pero no trobo la punta.

.....
Lo pare de la minyona
veyent que tardava molt
va sortirne ben resolt
de darli una llissó bona
perque may tardés, y així
irat, s' anava acostant
al punt qu' estavam buscant
la punteta de sati.
Un cop va arribá, furiós,
veyentme ajupit buscant,
va clavarme, el gran bergant,
una puntada al *hu dos*
en la més molsuda part
que posseheix ma persona.

LO SAYNETE ELECTORAL

—El comandant ya 'ns ha avisat qu' estemos pre-
parats.
—¿Per anar á votar? A nosaltres també.

Aixís es com vaig trobar
la punta.... d' una *hu-segona*.
Ab tal cas, mas il·lusions
se fongueren promptament,
quedant jo ab molt sentiment
com aquell que veu visions.

EMILIO SUNYÉ.

II

Dos-primera es una fruyta
segon-tercer animal;
y 'l *Total* nom d' una dona
que á mi m' agrada bastant.

J. SALTOR.

ANAGRAMA

Cada dos per tres te tot
la filla de la *total*
y ab tot y lo molt que menja
está prima com un pal.

R. HOMEDES MUNDO.

TRENCA-CLOSCAS

N E N A

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas lo
nom d' un carrer de Barcelona.

J. PUJOL.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7—Arma de foch
- 1 2 6 5 4 7—Los pelotaris ne gastan.
- 1 6 7 4 7—Metall.
- 1 5 6 6—Animal.
- 1 2 3—En las casas n' hi ha.
- 1 5—Riu d' Italia.
- 1—Consonant.

J. N.

CONVERSA

- Deu vos quart: ¿es aquí l' ordinari de Piera?
- No senyora.
- ¿Puig d' hont es?
- Del poble que vosté mateixa ha dit.

CINTET BRUN.

FUGA DE CONSONANTS

. a . a . . a . a . a

Búsquense las consonants corresponents á cada punt y
resultará el títul de un drama castellá.

PERICO TENERIFE.

GEROGLIFICH COMPRIMIT

V I L

A

RAFEL RUTLLANT.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra nueva.—Acaba de publicarse

LA NOCHE TOLEDANA

POR L. GARCÍA DEL REAL

Un tomo 8.º Una peseta.

LA SENYORA DE TOTHOM, per C. GUMÀ. Ptas. 0'50

CHUCHERÍAS, por FELIPE PÉREZ Y GONZALEZ. Ptas. 3

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LOPEZ)

TOMO 60

CUENTECILLOS

AL AIRE

POR JOSÉ ZAHONERO

Un tomo 16.º Ptas. 0'50.

ARTE

DE HABLAR BIEN FRANCÉS

En ocho días y sin maestro se aprende la verdadera pronunciación, según las reglas de la Academia francesa.

Novísimo método por J. COSTE.—Ptas. 2.

¡AL VI! Divendres próxim, día 9 de Setembre
La ESQUELLA de la TORRATXA **¡AL VI!**
 NÚMERO ESPECIAL, dedicat

AL VI, pel vi y sobre 'l vi

Preu com sempre 10 céntims.

LAS CARRERAS científicas, literarias y artísticas de España.
 Estudios, gastos y porvenir que ofrecen, por MARCELINO OCA.—Un tomo 8.º Ptas. 3.

JOSÉ ANSELMO CLAVÉ

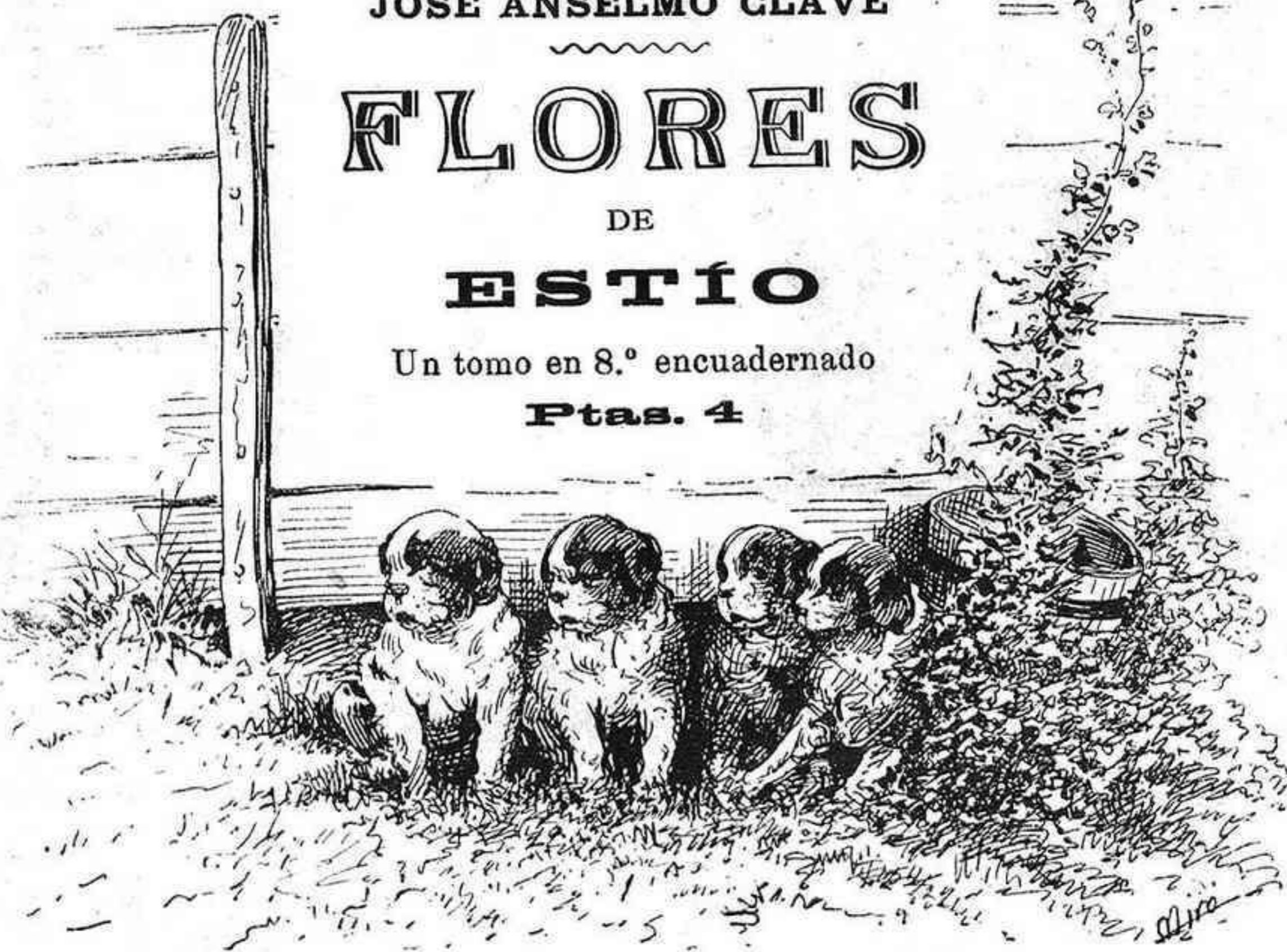
FLORES

DE

ESTÍO

Un tomo en 8.º encuadernado

Ptas. 4

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútu, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No res, ni més d' extravíos, no remitent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

AL MERCAT DEL AMOR

—Sèu, sèu, y mira si passa algún amich que 'ns pagui 'l gasto, que més hi veuhem quatre ulls que dos